ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

The Strategic Leadership of School Administrators that Affects the Effectiveness of Small Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2

นลินี จันทนา[1*] และเจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม[2]

Nalinee Jantana[1*] and Charoenwit Sompongtam[2]

[1*]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[2]อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[1*]Master student in Educational Administration the Faculty Graduate School of Ratchathani University

[2]Lecturer from Educational Administration the Faculty Graduate School of Ratchathani University

*Corresponding Author Email: nalinee301ally@gmail.com

Received: 14 May 2026 Revised: 1 June 2026 Accepted: 4 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูผู้สอน จำนวน 254 คน รวมทั้งหมด 286 คน ที่มาจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (197) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบนำเข้าตัวแปรทั้งหมด ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.25, S.D. = 0.63) 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) การกำหนดทิศทางขององค์การ (X_1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_3) และการสร้างวัฒนธรรมองค์การ (X_2) โดยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรพยากรณ์ดังกล่าวทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เท่ากับร้อยละ 36.8

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the strategic leadership of school administrators 2. to study the effectiveness of small schools 3. to study the relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of small schools and 4. to study the impact of strategic leadership of school administrators on the effectiveness of small schools under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 2. This is a quantitative research study using a questionnaire as the research instrument, with a sample of 32 school administrators and 254 teachers, totaling 286 participants, determined using Taro Yamane formula (1970). The data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and multiple regression analysis using the enter method (simultaneous entry of all variables). The research findings revealed that 1) The strategic leadership of school administrators, both overall and in each aspect, was at a high level ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.63) 2) the overall effectiveness of small schools was at a high level, with 3 aspects at a high level and 1 aspect at a moderate level 3) the strategic leadership of school administrators in all aspects. There is a moderate positive correlation with the effectiveness of small schools and 4) strategy implementation (X4), organizational direction (X1), achievement orientation (X3) and organizational culture building (X2) are statistically significant at the .05 level. These four predictors together can predict the effectiveness of small schools significantly at the .05 level by 36.8%.

Keywords: Strategic Leadership, School Administrators, Effectiveness of Small Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบุคคลให้มีพื้นฐานความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การบริหารเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดระบบระเบียบสังคมและทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) ซึ่งประกอบด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การกำหนดทิศทางองค์กร และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยมีผลลัพธ์สุดท้ายที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารจัดการก็คือ “ประสิทธิผลองค์การ” (Organizational Effectiveness) หรือความสามารถในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม (Robbin, 2003, pp.334-35)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบริบทในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่ามีความท้าทายสำคัญจากการมีโรงเรียนขนาดเล็กสูงถึง 112 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 59.26 ของสถานศึกษาทั้งหมดในสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2, 2565) สาเหตุหลักมาจากอัตราการเกิดที่ลดลงและการเคลื่อนย้ายของประชากรสู่เขตเมือง ส่งผลให้โรงเรียนเหล่านี้ต้องเผชิญกับข้อจำกัดที่รุนแรง ทั้งการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาครูไม่ครบชั้น ตลอดจนสื่อเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด หากผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถ ขาดทักษะการบริหารเชิงระบบ หรือขาดจริยธรรม ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และทำให้การปฏิรูปสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ยาก (อภิชญา จะเรียมพันธ์, 2562, น.65)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา พบงานวิจัยหลายประการที่สอดคล้องและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปรดังกล่าว โดยในมิติของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มูยาฮีดะห์ โซ๊ะรี และซูฮัยรี บืองาฉา (2568, น.322-342) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายเชิงรุก เช่นเดียวกับงานวิจัยของฏิมาร บุ้นกี้ (2563, น.117) ที่ชี้ว่าบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและแปลงแผนงานไปสู่การปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในส่วนของผลลัพธ์ปลายทาง วิชุดา เมาบุดดา (2563, น.85) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยพบว่าประสิทธิผลในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนว่าการที่สถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการจัดวางระบบบริหารจัดการภายในที่ดีและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย แม้จะมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลของสถานศึกษามาบ้างในบริบทต่าง ๆ แต่การศึกษาที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงทำนายในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดเฉพาะตัวทางด้านทรัพยากรและกำลังคน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ยังมีอยู่อย่างจำกัด หัวใจสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไม่ใช่เพียงแค่การมีแผนงานที่ดี แต่คือการสร้างบุคลากรให้มีกระบวนการคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร (Wheelen et al., 2018, p.1) รวมถึงความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแผนงานได้อย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้องค์กรอยู่รอดและมีความมั่นคง (Hitt et al., 2023, p.14)

ดังนั้น ด้วยความตระหนักในปัญหาและช่องว่างดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นฐานข้อมูลเชิงนโยบายในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และมีประสิทธิผลอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

การบททวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ถือเป็นสมรรถนะสำคัญสูงสุดประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่าน เนื่องจากเป็นกระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นการกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน โดยมีลักษณะเด่นในการผสมผสานระหว่างการคิดวิเคราะห์เชิงระบบและการสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพในมิติเชิงทฤษฎี Rowe (2001, p.82) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นการสร้างศักยภาพให้กับองค์กรในระยะยาว สอดคล้องกับอภิชญา จะเรียมพันธ์ และสงวน อินทร์รักษ์ (2563, น.2–3) ที่ระบุว่า ในยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนบทบาทการบริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นรูปแบบที่ช่วยนำความเจริญก้าวหน้าและสร้างความได้เปรียบมาสู่สถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล ตลอดจนการวางแผนกระบวนการทำงานที่ชัดเจนเพื่อแปลงวิสัยทัศน์นั้นไปสู่การปฏิบัติได้สำเร็จ Robbins and Coulter (2003, p.372) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีการจัดการเชิงกลยุทธ์รวมถึงเป็นทักษะที่เกิดจากประสบการณ์และความอาวุโส มีความรอบรู้ (Wisdom) และมีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการวางแผนการดำเนินงาน สามารถตัดสินใจภายใต้สภาวการณ์ที่มีความหลากหลายและไม่แน่นอน

การบริหารจัดการประสิทธิผลถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่สะท้อนถึงขีดความสามารถขององค์กรในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน (Steers, 1977, p.46-56) โดย Steers (1977) และ Walsh (1999, p.165-176) ได้วางรากฐานการพิจารณาประสิทธิผลผ่านเกณฑ์ชี้วัด 4 มิติสำคัญ คือ 1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่เน้นการสอดประสานภายในเพื่อเป้าหมายร่วมกัน 2) ความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอก 3) ความสอดคล้องทางสังคมเพื่อสร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 4) ผลิตภาพและผลผลิตที่ยืนยันถึงความคุ้มค่าและคุณภาพในการดำเนินงาน โดยสรุป ประสิทธิผลจึงเป็นกระบวนการเชิงองค์รวมที่สร้างสมดุลระหว่างเสถียรภาพภายในและพลวัตภายนอกอย่างมีกลยุทธ์เพื่อให้องค์กรบรรลุความสำเร็จอย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 1,005 คน แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 112 คน และครูจำนวน 893 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดตามสูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973, p.108) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 286 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามเกณฑ์ คือ ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตามโครงสร้างระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดตามเขตอำเภอและกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อกระจายตัวแทนกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมบริบทพื้นที่อย่างทั่วถึง ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตามสัดส่วนขนาดโรงเรียนและตำแหน่ง (Proportional Random Sampling) ทำการจัดสรรโควตาจำนวนกลุ่มตัวอย่างภายในแต่ละกลุ่มเครือข่ายแยกตามสัดส่วนประชากรจริง แบ่งตามบทบาทหน้าที่/ตำแหน่ง เพื่อให้ได้สัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน และครูผู้สอนจำนวน 254 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 286 คน และขั้นตอนที่ 3 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดำเนินการจับสลากรายชื่อผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นเป้าหมายภายในแต่ละเครือข่ายเพื่อให้ได้หน่วยตัวอย่างครบตามสัดส่วนที่ระบุไว้

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ตอนหลัก ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 นำร่างแบบสอบถามนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม โครงสร้าง และภาษา จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item–Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) ซึ่งผลการตรวจสอบความสอดคล้องในรอบแรกพบว่า แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.49 – 0.75 และแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.30 – 0.78 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สำหรับข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 (ข้อที่มีค่า 0.30 และ 0.49) ผู้วิจัยได้นำกลับมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบซ้ำจนมีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์เกณฑ์ตัดสินทางสถิติตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปในทุกข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง และขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากการแจกและรับคืนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 286 คน และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ (Document Research) ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี บทความวิชาการ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงข้อมูลสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จากนั้นนำข้อมูลดิบที่ได้ลงรหัสและบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

5.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลของสถานศึกษา

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient: r) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายคู่ และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกันทั้งหมด (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอำนาจในการส่งผล/พยากรณ์

5.3 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์สถิติถดถอย (Testing of Assumptions) เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นพหุระหว่างตัวแปรอิสระ หรือปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) เนื่องจากตัวแปรย่อยภายในกลุ่มภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อาจมีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยตรวจสอบค่าเกณฑ์สถิติวิเคราะห์ 2 ค่า ได้แก่ ดัชนีการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) ซึ่งต้องมีค่าน้อยกว่า 10 (VIF < 10) และค่าพิกัดความคลาดเคลื่อน (Tolerance) ซึ่งต้องมีค่าเข้าใกล้ 1 หรือมากกว่า 0.10 (Tolerance > 0.10) เพื่อรับรองความถูกต้องของสมการถดถอยตามข้อตกลงสากล

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การกำหนดทิศทางขององค์การ	4.26	0.65	มาก
การสร้างวัฒนธรรมองค์การ	4.22	0.69	มาก
การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.23	0.71	มาก
การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.33	0.63	มาก
รวม	**4.25**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.25, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากอันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{x}$= 4.33, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ คือ การกำหนดทิศทางขององค์การ ($\bar{x}$= 4.26, S.D. = 0.65) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{x}$= 4.23, S.D. = 0.71) การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{x}$= 4.22, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.31	0.65	มาก
ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียน	4.25	0.76	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน	4.23	0.71	มาก
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.77	1.04	ปานกลาง
รวม	3.96	0.69	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.96, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{x}$= 4.31, S.D. = 0.65) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียน ($\bar{x}$= 4.25, S.D. = 0.76) และความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ($\bar{x}$= 4.23, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{x}$= 3.77, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.00				
X_2	.827**	1.00			
X_3	.736**	.864**	1.00		
X_4	.785**	.881**	.867**	1.00	
Y	.607**	.675**	.654**	.698**	1.00
**p<.01					

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (r_{XY} = .607 - .698) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์ถดถอยของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	β	t	p
X_4	.385	.120	.366	3.205*	.002
X_1	.032	.091	.031	.355	.723
X_3	.068	.102	.070	.671	.503
X_2	.165	.122	.166	1.354	.177
a = 1.194 R = .607 R^2 = .693 F = 5.210 SE_{est} = .229 R^2_{adj} = .360					

*p<.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 มีเพียงด้าน การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) เท่านั้นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 (t = 3.205, p = .002) ในขณะที่ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ (X_1) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การ (X_2) และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_3) ไม่พบอิทธิพลส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้านร่วมกัน พบว่าสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 36.8 (R^2 = .368) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Y' = 1.194 + .385X_4 + .032X_1 + .068X_3 + .165X_2$$

$$Z'_Y = .366\ Z_{X4}^{*} + .031\ Z_{X1} + .070\ Z_{X3} + .166\ Z_{X2}$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.25, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากอันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{x}$= 4.33, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ คือ การกำหนดทิศทางขององค์การ ($\bar{x}$= 4.26, S.D. = 0.65) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{x}$= 4.23, S.D. = 0.71) การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{x}$= 4.22, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.96, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{x}$= 4.31, S.D. = 0.65) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียน ($\bar{x}$= 4.25, S.D. = 0.76) และความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ($\bar{x}$= 4.23, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{x}$= 3.77, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (r_{XY} = .607 - .698) ส่วนความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ในระดับสูง (r_{XX} = .736 - .881) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) การกำหนดทิศทางขององค์การ (X_1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_3) และการสร้างวัฒนธรรมองค์การ (X_2) โดยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และตัวแปรพยากรณ์

ทั้งหมดดังกล่าว 4 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้เท่ากับร้อยละ 36.8 และมีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$Y' = 1.194 + .385X_4 + .032X_1 + .068X_3 + .165X_2$

$Z'_Y = .366\ z_{X4}^{*} + .031\ z_{X1} + .070\ z_{X3} + .166\ z_{X2}$

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ รองลงมา ได้แก่ การกำหนดทิศทางขององค์การ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการกำหนดทิศทางขององค์การมีค่าเฉลี่ยสูงเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนมากในพื้นที่ ซึ่งต้องการแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารจัดการภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด ทำให้ผู้บริหารต้องเน้นการแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการควบคุมงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้จริง สอดคล้องกับมูยาฮีดะห์ โซ๊ะรี และซูฮัยรี บืองาฉา (2568, น.322-342) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับฏิมากร บุ้นกี้ (2563, น.117) ซึ่งศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อย ทำให้ครูสามารถดูแลและจัดการเรียนการสอนได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ส่งผลให้การขับเคลื่อนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำได้คล่องตัวและเห็นผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนยังช่วยให้การปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมหรือปัญหาภายในสถานศึกษาทำได้รวดเร็วสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวิชุดา เมาบุดดา (2563, น.85) ที่ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (r_{XY} = .607 - .698) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงทักษะในการกำหนดวิสัยทัศน์ การคิดวิเคราะห์เชิงระบบ และการตัดสินใจเชิงรุก ย่อมจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรย่อยของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r_{XX} = .736 - .881, p < .01) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความเป็นเอกภาพและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ จะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพในด้านอื่น ๆ เช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติไปพร้อมกัน สอดคล้องกับอาวุธ ดวงดาวพารัมย์ (2565, น.102-115) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก (r = .635) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก จากการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบอิทธิพล พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้ร้อยละ 36.8 (R^2 = .368) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กเกิดจากการบูรณาการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิติของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกและส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (B = .385, β = .366, p = .002) เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและกำลังคนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้สถานศึกษาต้องการผู้บริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จากการลงมือปฏิบัติจริงและการแปลงแผนงานไปสู่ความสำเร็จที่จับต้องได้ สอดคล้องกับณัฏฐณิฐ รัตนพนังสกุล และเพียงแข ภูผายาง (2566, น.81-88) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ประเด็นพิจารณาทางสถิติที่สำคัญยิ่งคือ การที่ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ (X_1) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การ (X_2) และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_3) ไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติเมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณร่วมกัน ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ด้วย ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) เนื่องจากตัวแปรอิสระย่อยของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์ภายในกันเองสูงมาก (r_{XX} = .736 - .881) ส่งผลให้เกิดการทับซ้อนของอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนและเมื่อตัวแปรด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) มีค่าสหสัมพันธ์กับตัวแปรตามสูงสุด (r = .698) จึงดึงอำนาจการพยากรณ์ร่วมไปเกือบทั้งหมด ข้อค้นพบนี้สะท้อนความจริงเชิงการบริหารว่า มิติภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กมีรากฐานสำคัญจากภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติการในการแปรกลยุทธ์สู่การลงมือทำ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายระยะสั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ทว่าการสร้างความยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการหลอมรวมวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งเพื่อลดแรงต้านและสร้างค่านิยมร่วม ควบคู่กับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นความยืดหยุ่นเชิงโครงสร้างและการ

ปรับตัวเชิงนวัตกรรม กระบวนการบูรณาการนี้จะเปลี่ยนผ่านสถานศึกษาจากรูปแบบการดำเนินงานเชิงภารกิจ ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถธำรงประสิทธิผลท่ามกลางสภาวการณ์ทางการศึกษาที่มีความผันผวนสูงได้อย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้แปลงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ และรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เพื่อให้กลยุทธ์เกิดประโยชน์แก่องค์การอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการวางแผนส่งเสริม สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมองค์การ ดูแลรักษาทรัพย์สิน สร้างวัฒนธรรมในการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด วางแนวปฏิบัติ เสริมสร้างจนเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติงานขององค์การ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานที่ดีระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์การต่าง ๆ โดยมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยึดถือปฏิบัติกันมาจนเป็น ธรรมเนียมปฏิบัติในองค์การนั้น ๆ เพื่อเป็นตัวผลักดันและขับเคลื่อนให้องค์การก้าวไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ ภารกิจและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำพาองค์การไปสู่เป้าหมาย

1.3 ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียน การสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถปรับตัวให้ทันสมัยและทันต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนการสอน มีนวัตกรรมและสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวของ โรงเรียน กำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สอดคล้องและทันสมัยกับความเจริญก้าวหน้า ปรับตัวให้ทันสมัยและทันต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนการสอน มีนวัตกรรมและสื่อการสอน ใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ควรจะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้แบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กของสถานศึกษา และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อประสิทธิของผลโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษอย่างเหมาะสม

2.4 ควรศึกษาปัจจัยด้านบริบทอื่น ๆ ของสถานศึกษา เช่น ทรัพยากร บุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.

ฏิมากร บุ้นกี้. (2563). *การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี: จันทบุรี.

ณัฏฐณิฐ รัตนพนังสกุล และเพียงแข ภูผายาง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17*(2), 81 -98.

มูยาฮีดะห์ โซ๊ะรี และซูฮัยรี บืองาฉา. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3*(4), 322-342.

วิชุดา เมาบุดดา. (2563). *ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: สกลนคร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสานส์น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

อภิชญา จะเรียมพันธ์. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพมหานคร.

อภิชญา จะเรียมพันธ์ และสงวน อินทร์รักษ์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11*(2), 1–16.

อาวุธ ดวงดาวพารัมย์. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย: นครปฐม.

Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2020). *Strategic management: Concepts and cases: Competitiveness and globalization.* (13th ed.). Cengage Learning.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2003). *Management*. (7th ed.). Prentice Hall.

Robbins, S.P. (2003). *Organizational Behavior: Concepts Controversies and Application.* (10th ed.). New Jersey : Pearson Prentice Hall.

Rowe, W. G. (2001). Creating strategic value: Strategic leadership in the twenty-first century. *Academy of Management Perspectives, 15*(1), 81-94.

Steers, R. M. (1977). *Organizational effectiveness: A behavioral view.* Goodyear Publishing Company.

Walsh, J. P. (1995). Managerial and organizational cognition: Notes from a trip down memory lane. *Organization Science, 6*(3), 165-176.

Wheelen, T. L., Hunger, J. D., Hoffman, A. N., & Bamford, C. E. (2018). *Strategic management and business policy: Globalization, innovation and sustainability.* (15th ed.). Pearson.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). Harper and Row.